श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा, एप्रिल-२०१६

कक्षा - शास्त्री-३ (Sem_6) प्रश्नपत्र-८ गुणाः - ७०

विषयः - पुराणेतिहासः CE 3.6.12 समयः - ११:०० तः ०२:००

दिनाङ्कः - २६-०४-२०१६ सन्दर्भग्रन्थः -महाभारते आपद्धर्मपर्व

युनिट-१

प्रश्नः -१ पद्यद्वयं ससन्दर्भं व्याख्यायताम् । ०८

(१) सर्वथा स्त्री न हन्तव्या सर्वसुत्त्वेषु केनचित् ।
नित्यं तु ब्राह्मणे स्वस्ति योद्धव्यं च तदर्थतः ॥

(२) अनागतविधाता च प्रत्युत्पन्नमतिस्तथा ।
द्वावेव सुखमेधेते दीर्घसूत्री विनश्यति ॥

(३) सा भार्या या प्रियं ब्रूते स पुत्रो यत्र निर्वृतिः ।
तन्मित्रं यत्र विश्वासः स देशो यत्र जीव्यते ॥

प्रश्नः -२ वैरस्य मुख्यानि कानि पञ्चकारणानि भवन्ति तत् ग्रन्थानुसारं सप्रमाणं विवेचयत । ०८

अथवा

पूजनीवृत्तान्तं सविस्तरं विवेचयत ।

प्रश्नः -३ टिप्पणीद्वयं लिखत । ०४

(१) मूषकमार्जारकथा । *(२) कायव्यदस्युः ।*

(३) त्रयो मत्स्याः । *(४) राज्ञाम् आपद्धर्मः ।*

प्रश्नः -४ पञ्चानां लघूत्तराणि लिखत । ०५

(१) आपद्धर्मपर्व कस्मिन् पर्वणि आयाति ?

(२) 'दस्युवृत्तिः' नाम किम् ?

(३) दीर्घसूत्री कः आसीत् ?

(४) साप्तपदं मैत्रं नाम किम् ?

(५) ब्रह्मदत्तः कः आसीत् ?

(६) नराः पक्षिणः कस्मान् वाञ्छन्ति ?

(७) "अक्षाः" इत्यस्य कोऽर्थः ?

युनिट-२

प्रश्नः -५ पद्यद्वयं ससन्दर्भं व्याख्यायताम् । ०८

(१) ब्रह्महत्यापनोदार्थमपृच्छद् ब्राह्मणान् वहन् ।
पर्यटन् पृथिवीं कृत्स्नां देशे देशे नराधिपः ॥

(२) तस्माद् वैरं न कुर्वीत दुर्बलो वलवत्तरैः ।
शोचेद्धि वैरं कुर्वाणो यथा वै शाल्मलिस्तथा ॥

(३) पापस्य यदधिष्ठानं तच्छणुष्व नराधिपः ।
एको लोभो महाग्राहो लोभात पापं प्रवर्तते ॥

प्रश्नः -६ सेमलवृत्तान्तं सविस्तरं सबोधं विवेचयत । **०८**

अथवा

कपोकथां सविस्तरं लिखत ।

प्रश्नः -७ चत्वारि लघूत्तराणि दत्त । **०४**

(१) लुब्धकः नाम कः ?
(२) कपोतकथायाः कः बोधः ?
(३) "शाकुनिकः" इत्यस्य कोऽर्थः ?
(४) जनमेजयस्य कः दोषः ?
(५) षष्ठं सुचरितं किं कथ्यते ?
(६) नारदेन कः पृष्टः ?

युनिट-३

प्रश्नः -८ पद्यद्वयं ससन्दर्भं व्याख्यायताम् । **०८**

(१) दमं निःश्रेयसं प्राहु वृद्धा निश्चितदर्शिनः ।
ब्राह्मणस्य विशेषेण दमो धर्मः सनातनः ॥

(२) सत्यं धर्मस्तपो योगः सत्यं ब्रह्म सनातनम् ।
सत्यं यज्ञः परः प्रोक्तः सर्वं सत्ये प्रतिष्ठितम् ॥

(३) ब्राह्मणेभ्यः प्रदायाग्रं यः सुहृद्भिः सहाश्नुते ।
स प्रत्ये लभते स्वर्गमिह चानन्त्यमश्नुते ॥

प्रश्नः -९ गौतमवृत्तान्तं सविस्तरं लिखत । **०८**

अथवा

विरूपाक्षराजधर्मणोः मैत्रीं वर्णयत ।

प्रश्नः -१० टिप्पणीद्वयं लिखत । **०४**

(१) आतिथ्यम् ।
(२) त्रयः पुरुषार्थाः ।
(३) मित्रलक्षणानि ।
(४) वर्णधर्माः ।

प्रश्नः -११ पञ्चानां लघूत्तराणि लिखत । **०५**

(१) प्रथमः पुरुषार्थः कः ?
(२) आद्यः वर्णः कः ?
(३) कामस्य महत्त्वं केन कथ्यते ?
(४) कीदृशं मित्रं 'सुहृत्' कथ्यते ?
(५) 'भीमः' इत्यस्य कोऽर्थः ?
(६) "अर्जुनः" इत्यस्य शाब्दिकोऽर्थः कः ?
(७) अर्थसिद्धिः कतिविधा प्रोक्ता ?